

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การบริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์" (Thai Medical Journal Indexing Services) มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

1. เพื่อศึกษาการจัดทำและให้บริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ของโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและการให้บริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ และหาวิธีแก้ไข
3. เพื่อหาแนวทางที่จะสร้างความร่วมมือกันการจัดทำและให้บริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

วิธีการดำเนินการวิจัย คือ ศึกษาการจัดทำและการให้บริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์จากหนังสือ วารสารและเอกสารอื่น ๆ และสร้างแบบสอบถามเพื่อส่งให้หัวหน้าบรรณารักษ์และบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ 5 แห่ง โดยคำถามแบ่งเป็น 6 ตอนซึ่งครอบคลุมการจัดทำและการให้บริการบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง และภาคผนวกจะมีรายชื่อวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องซึ่งมีเนื้อหาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่วิจัย

สรุปผลการวิจัย

ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทยเป็นห้องสมุดระดับคณะ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย มีหน้าที่ช่วยผลิตแพทย์เพื่อให้บริการประชาชนทั้งในกรุงเทพฯ และชนบท ห้องสมุดมีจุดหมายสำคัญดังที่ Estelle Brodman กล่าวว่า "ห้องสมุดเป็นหัวใจของการแพทย์"¹ จุดหมายสำคัญของการผลิตแพทย์มี 3 ประการ คือ การสอน การบริการ และการวิจัย เพื่อบรรลุจุดหมายทั้ง 3 ข้อนี้ ห้องสมุดจึงเป็นอุปกรณ์ที่ขาดไม่ได้ เรื่องราวที่ทันสมัยช่วยให้ติดตามความเคลื่อนไหวทางการแพทย์ได้อย่างรวดเร็วทันข้อมูลปรากฏอยู่ในวารสารเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้การจัดทำและการให้บริการบรรณารักษวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ จึงนับได้ว่าเป็นบริการสำคัญบริการหนึ่งที่ช่วยผู้ใช้ค้นบทความใหม่บรรลุจุดหมายได้รวดเร็วและประสบความสำเร็จ

สำหรับการศึกษาห้องสมุดทั้ง 5 แห่งได้ใช้วิธีส่งแบบสอบถามแก่บรรณารักษ์ มีเนื้อหาครอบคลุมการบริหารและการบริการตั้งแต่แรกถึงปี พ.ศ. 2523 แต่เน้นหนักเรื่องการทำบรรณารักษวารสารภาษาไทยซึ่งสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ผู้บริหารและปฏิบัติการของบุคลากร

- 1.1 ห้องสมุดขึ้นตรงต่อคณะแพทยศาสตร์
- 1.2 ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่ขึ้นตรงต่อรองคณบดีฝ่ายการศึกษา
- 1.3 ห้องสมุดแพทย์สงขลาขึ้นตรงต่อรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
- 1.4 ห้องสมุดศิริราชขึ้นต่ออธิการบดี
- 1.5 ห้องสมุดกรมแพทย์ทหารบกขึ้นต่อเจ้ากรมแพทย์ทหารบก
- 1.6 ห้องสมุดทุกแห่งมีบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรีหรือปริญญาโท สาขา

บรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบการทำบรรณารักษวารสาร คือ

¹Estelle Brodman, "The Challenge in Medical School Libraries," p. 4.

- หอสมุดแพทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาบรรณารักษศาสตร์
ในประเทศไทย 1 คน
- หอสมุดศิริราชมีบรรณารักษ์วุฒิปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์
ต่างประเทศ 1 คน และบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์ 1 คน
- หอสมุดอีก 3 แห่งมีบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรีแห่งละ 1 คน
- หอสมุดทุกแห่งมีผู้ช่วยจัดทำบรรณสารระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
มีจำนวนแตกต่างกันตั้งแต่ 1-3 คน (ตารางที่ 6)

2. ทรัพยากร

- 2.1 หอสมุดทุกแห่งมีเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ¹
- 2.2 ตู้บัตรครรชนของหอสมุดจำนวนมากกว่าครึ่งมีขนาด 60 ลิ้นชัก
บางแห่งมีจำนวนไม่เพียงพอ และตั้งตู้บัตรครรชนที่อยู่ในที่แตกต่างกัน เช่น ใกล้กับชั้นวาง
วารสาร ใกล้กับตู้บัตรรายการหนังสือ ในบริเวณที่อ่านหนังสือและห้องอ่านวารสาร
หอสมุดเพียงแห่งเดียวที่ตั้งตู้ครรชนใกล้กับผู้จัดทำครรชน (ตารางที่ 5)
- 2.3 หอสมุดทุกแห่งมีตู้ Kardex (ตารางที่ 5)
- 2.4 หอสมุดศิริราชมีชั้นจัดนิทรรศการวารสารใหม่ (ตารางที่ 5)

3. วารสาร

- 3.1 วารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องมีจำนวน
9 สาขา (ตารางที่ 8) ซึ่งมีทั้งวารสารบอกรับ รับบริจาคและแลกเปลี่ยน (ตารางที่ 7)
- 3.2 หอสมุดแพทยสงขลาใช้จ่ายในการบอกรับวารสารจำนวนสูงที่สุด
1,590 บาท เพื่อบอกรับวารสาร 8 รายการ หอสมุดศิริราชได้รับบริจาควารสารจำนวน
สูงสุด 129 รายการ (ตารางที่ 7)

¹ จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3 หอสมุดแพทย์เชียงใหม่จัดทำครรชนีจำนวนสูงสุด 72 เปอร์เซนต์ (58 รายการ) ซึ่งเป็นวารสารบอกรับ รับบริจาคและแลกเปลี่ยน หอสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารรองลงมาคือ หอสมุดกรมแพทย์ทหารบก 64 เปอร์เซนต์ (45 รายการ) ซึ่งเป็นวารสารบอกรับ รับบริจาคและแลกเปลี่ยน (ตารางที่ 7) ส่วนหอสมุดศิริราชทำครรชนีจำนวนต่ำสุด 34 เปอร์เซนต์ (44 รายการ) (ตารางที่ 7) โดยจัดทำครรชนีทุกบทความ (ตารางที่ 10) หอสมุด 4 แห่งเลือกบทความที่มีเนื้อหาทางการแพทย์ (ตารางที่ 10)

3.4 หอสมุดทั้ง 5 แห่งจัดทำครรชนีรวมเป็น 86 รายการ คิดเป็น 50 เปอร์เซนต์ ของวารสารทั้งหมดและจัดทำครรชนีซ้ำจำนวนมากกว่ครั้ง (54 รายการ) (ภาคผนวก ข.) วารสารที่จัดทำครรชนีเก่าที่สุด คือ จกนหมายเหตุทางแพทย์ ปี พ.ศ. 2461 หอสมุดศิริราชเป็นหอสมุดแห่งแรกที่จัดทำครรชนี ส่วนวารสารที่หอสมุดจัดทำล่าสุด ปี พ.ศ. 2523 จำนวน 3 รายการ ได้แก่ หอสมุดศิริราชจัดทำครรชนีวารสารชื่อ วารสารวัณโรคและโรคทรวงอก หอสมุดแพทย์สงขลางจัดทำครรชนีวารสารชื่อ วารสารวัณโรคและโรคทรวงอก ลำปางเวชสาร และวารสารศึกษาและพยาบาล¹

3.5 หอสมุดทุกแห่งเห็นว่าวารสารจำนวน 86 รายการที่ยังไม่จัดทำครรชนีคิดเป็น 50 เปอร์เซนต์ ของวารสารทั้งหมด เพราะไม่มีคุณค่าทางวิชาการ² ซึ่งเป็นวารสารรับบริจาค 83 รายการและแลกเปลี่ยน 3 รายการ ส่วนหอสมุดอีก 4 แห่งมีเหตุผลที่เหมือนกันและแตกต่างกันบางเรื่อง (ตารางที่ 9)

3.6 หอสมุดทุกแห่งต้องการวารสารเพิ่มเพื่อจัดทำครรชนี³

4. การจัดทำครรชนีวารสาร

4.1 หอสมุดทุกแห่งมีบรรณารักษ์เป็นผู้พิจารณาวารสารเพื่อจัดทำครรชนี

¹ จากการสำรวจของผู้วิจัย

² จากคำคอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

³ จากคำคอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ห้องสมุดทุกแห่งมีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้และช่วยบริการตอบคำถาม (ตารางที่ 11)

4.3 หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทยเชียงใหม่และหอสมุดศิริราชถือว่าการจัดทำธุรกรรมวารสารเป็นงานต่อเนื่องจากบรรณารักษ์คนเดิม หอสมุดแพทยสงขลาและหอสมุดกรมแพทยทหารบกถือว่าเป็นงานใหม่ และหอสมุดแพทยเชียงใหม่ หอสมุดศิริราชและหอสมุดกรมแพทยทหารบกถือว่าเป็นงานหลัก หอสมุดแพทยสงขลาถือว่าไม่ใช่งานหลักเพราะมีงานวารสารวารอื่นและงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (ตารางที่ 12)

4.4 หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทยสงขลามีวารสารซึ่งเข้าเพื่อให้บริการก่อนนำมาทำธุรกรรม หอสมุดกรมแพทยทหารบกนำวารสารฉบับล่าสุดที่หอสมุดได้รับฉบับก่อนล่าสุด ฉบับย้อนหลัง ฉบับเขียนเล่มเรียบร้อยแล้ว และฉบับที่มีก่อนปี พ.ศ. 2519 มาทำธุรกรรม ส่วนหอสมุดแพทยเชียงใหม่จัดทำธุรกรรมฉบับล่าสุดที่หอสมุดได้รับ ฉบับย้อนหลังและฉบับเขียนเล่มเรียบร้อยแล้ว หอสมุดศิริราชนำวารสารฉบับล่าสุดและก่อนล่าสุดทำธุรกรรม (ตารางที่ 10) ซึ่งทยอยตามกัน

4.5 หอสมุดศิริราชทำธุรกรรมทุกบทความ หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทยเชียงใหม่และหอสมุดกรมแพทยทหารบกทำธุรกรรมบทความจากวารสารโดยเลือกบทความที่มีเนื้อหาเฉพาะทางการแพทย์ ส่วนหอสมุดแพทยสงขลาเลือกบทความที่มีเนื้อหาทางการแพทย์และเลือกทำบางเรื่อง (ตารางที่ 10) หอสมุดที่ทำธุรกรรมที่ถึงปัจจุบันคือ หอสมุดแพทยสงขลา หอสมุดศิริราชและหอสมุดกรมแพทยทหารบก (ตารางที่ 13) หอสมุดทุกแห่งเรียนรู้จากสถาบันที่เคยศึกษาด้วยตนเอง จากคู่มือปฏิบัติงานและคิดแปลงมาจากแบบเดิมที่หอสมุดจัดทำไว้มากน้อยแตกต่างกัน (ตารางที่ 14)

4.6 หอสมุด 3 แห่ง ได้แก่ หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทยเชียงใหม่และหอสมุดแพทยสงขลาใช้ทฤษฎานุกรมศัพท์แพทย์ ไทย-อังกฤษ โดย กาญจนา โสภโณตรอย่างมาก และหอสมุดทุกแห่งใช้ National Library of Medicine; Medical Subject Headings อย่างมาก หอสมุดแพทยสงขลารวบรวมหัวเรื่องขึ้นใช้เองและหอสมุดแพทยจุฬาใช้หัวเรื่องของหอสมุดศิริราช (ตารางที่ 15) โดยหอสมุดศิริราชให้

หัวข้อภาษาไทย หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดกรมแพทยทหารบกให้หัวข้อเรื่องภาษาอังกฤษ และหอสมุดแพทย์จุฬาและหอสมุดแพทย์สงขลาให้หัวข้อเรื่องทั้ง 2 ภาษา (ตารางที่ 16)

4.7 หอสมุดแพทย์จุฬาปรับปรุงหัวข้อเรื่องที่จัดทำทุกครั้งที่มีการแก้ไข หอสมุดสงขลาปรับปรุงทุก 3 เดือน หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดศิริราชปรับปรุงทุกปี ส่วนหอสมุดกรมแพทยทหารบกไม่เคยปรับปรุงหัวข้อเรื่อง (ตารางที่ 16)

4.8 บัตรครรชน

4.8.1 หอสมุดแพทย์จุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดศิริราชทำบัตรครรชนไม่ครบชุด หอสมุดทุกแห่งทำบัตรหัวข้อเรื่องและบัตรผู้แต่ง หอสมุดแพทย์สงขลาและหอสมุดกรมแพทยทหารบกทำบัตรชื่อเรื่องและหัวข้อเรื่องอีกด้วย (ตารางที่ 17)

4.8.2 บรรณารักษ์หอสมุดทุกแห่งเรียงบัตรครรชนที่ตามลำดับอักษรแยกประเภทบัตรทุกชนิด กล่าวคือ หอสมุดแพทย์จุฬาเรียงบัตรครรชนที่ไปกับบัตรรายการหนังสือ หอสมุดกรมแพทยทหารบกเรียงบัตรหัวข้อเรื่องกฤตภาคร่วมกับบัตรหัวข้อเรื่องของครรชนวารสาร¹ หอสมุดแพทย์สงขลาเจ้าหน้าที่เรียงบัตรและบรรณารักษ์เป็นผู้ตรวจ หอสมุดทุกแห่งเรียงบัตรครรชนที่ตามลำดับอักษร แยกประเภทบัตรทุกชนิดทั้ง 2 ภาษา เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้²

4.8.3 หอสมุดที่ทำครรชนที่ถึงปัจจุบันจำนวนมากว่าครั้ง ได้แก่ หอสมุดศิริราช หอสมุดแพทย์สงขลาและหอสมุดกรมแพทยทหารบก แต่หอสมุดอีก 2 แห่งยังทำครรชนไม่ทันถึงปัจจุบัน (ตารางที่ 16)

¹จากการสำรวจของผู้วิจัย

²จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.8.4 ห้องสมุดทุกแห่งรวบรวมบรรณานุกรมครชนีวารสาร สำหรับห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดศิริราชไค้มีการเผยแพร่โดยอ้คสำเนาเป็นรูปเล่ม ออกรายเดือนตรงตามกำหนดอีกด้วย (ตารางที่ 18)

4.8.5 ห้องสมุดทุกแห่งมีนโยบายอบรมเจ้าหน้าที่ของค่นเพื่อช่วย งานจัดทำครชนี นอกจากหอสมุดศิริราชและห้องสมุดกรมแพทยทหารบก (ตารางที่ 19)

4.8.6 หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่ หอสมุดกรม- แพทยทหารบก และห้องสมุดแพทยสงขลามีนโยบายพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำครชนีวารสาร ในห้องสมุดของค่น (ตารางที่ 19)

5. บริการครชนีวารสาร

5.1 เวลาเปิดทำการ (ตารางที่ 4)

5.1.1 หอสมุดศิริราชเปิดทำการมากกว่าห้องสมุดทุกแห่ง คือ สัปดาห์ละ 83.20 ชั่วโมง ส่วนห้องสมุดกรมแพทยทหารบกเปิดทำการเวลาน้อยที่สุด คือ สัปดาห์ละ 47.20 ชั่วโมง

5.1.2 หอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทยสงขลา และห้องสมุดกรม แพทยทหารบก ปิดทำการในวันอาทิตย์

5.1.3 ห้องสมุดบางแห่งเปลี่ยนแปลงเวลาทำการระหว่างปิดภาค การศึกษา

5.2 หน่วยงานของห้องสมุดทุกแห่งให้บริการครชนีวารสาร ได้แก่ หน่วยบริการคอบค้ำถามและช่วยการคั้นค้ว หน่วยบริการรับจ่ายและหน่วยบริการวารสาร มีส่วนให้บริการครชนีวารสาร¹

5.3 บริการสอนวิธีใช้ครชนีวารสารแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

¹จากค้ำคอบของผู้คอบแบบสอบถาม

5.3.1 วิธีใช้บัตรครรชนีวารสาร ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่
ห้องสมุดแพทย์สงขลา ห้องสมุดศิริราชและห้องสมุดกรมแพทยทหารบกมีบรรณารักษ์เป็นผู้ช่วย
สอนและห้องสมุดแพทย์จุฬามีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดช่วยสอน¹

5.3.2 วิธีการสอน²

ก. ห้องสมุดแพทย์จุฬาและห้องสมุดแพทย์สงขลาสอนโดยการ
แจกคู่มือการใช้ห้องสมุดประกอบการฉายสไลด์

ข. ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่แจกคู่มือการใช้ห้องสมุดและ
จัดทำอธิบายการใช้บัตรครรชนที่ตู้บัตรรายการ

ค. ห้องสมุดศิริราชสอนที่ตู้บัตรรายการ

ง. ห้องสมุดกรมแพทยทหารบกจัดทำอธิบายที่ตู้บัตรรายการ

5.4 การยืมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์³

5.4.1 ห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์สงขลา และห้องสมุดศิริราช
ให้ยืมวารสาร

5.4.2 ห้องสมุดกรมแพทยทหารบกให้ยืมวารสารบางรายการ
ในกรณีที่ไม่สามารถให้ยืมวารสารจะถ่ายสำเนาให้โดยคิกค่าบริการ

5.4.3 ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่ไม่ให้ยืมวารสารแต่ให้บริการใน
รูปถ่ายเอกสารโดยคิกค่าบริการ

5.5 ประเภทผู้ใช้บริการครรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขา
ที่เกี่ยวข้อง (ตารางที่ 20)

¹ จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

² จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

³ จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 5.5.1 หอสมุดแพทย์จุฬาไม่มีบุคคลในคณะใช้มากและมีนักเรียนมัธยมใช้มาก
- 5.5.2 หอสมุดแพทย์เชียงใหม่มีแพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ใช้มากและยังมีแพทย์จากโรงพยาบาลอื่นใช้มากด้วย
- 5.5.3 หอสมุดแพทย์เชียงใหม่มีผู้ใช้มากภายในคณะ 5 กลุ่ม ได้แก่ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักศึกษาแพทย์ พยาบาล แพทย์ รองลงมาหอสมุดกรมแพทยทหารบกมีผู้ใช้ 4 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ พยาบาล แพทย์และเภสัชกร
- 5.5.4 หอสมุดศิริราชมีแพทย์และพยาบาลในมหาวิทยาลัยใช้มาก
- 5.5.5 หอสมุดแพทย์สงขลามียุคกลางใช้มากเพียงกลุ่มเดียว คือ แพทย์
- 5.6 หอสมุดทุกแห่งจัดทำรายชื่อวารสารที่หอสมุดได้รับ หอสมุดแพทย์จุฬาและหอสมุดแพทย์ศิริราชทำรายชื่อวารสารแจกจ่ายให้หอสมุดบางแห่ง
- 5.7 คุณสมบัติของบุคลากรที่ตองการรับเพิ่มในการจัดทำให้บริการครรชนีวารสาร (ตารางที่ 22).
- 5.7.1 หอสมุดแพทย์จุฬาไม่ตองการบรรณารักษ์เพิ่ม แต่ตองการเจ้าหน้าที่หอสมุด 2 คน
- 5.7.2 หอสมุดแพทย์เชียงใหม่ตองการบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ 2 คน
- 5.7.3 หอสมุดแพทย์สงขลาตองการบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ 1 คน
- 5.7.4 หอสมุดศิริราชตองการบรรณารักษ์วุฒิปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์ 1 คน และวุฒิปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์ 1 คน
- 5.7.5 หอสมุดกรมแพทยทหารบกตองการบรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขามรรณารักษศาสตร์) 1 คน

6. ความร่วมมือ

หอสมุดแพทย์จุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่ หอสมุดศิริราชและหอสมุดกรมแพทยทหารบกส่งเสริมการทำกรรชนีวารสารจึงมีการอบรมการทำกรรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องกับผู้สนใจจากสถาบันอื่น ๆ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2520 ถึงเดือนมิถุนายน 2523 รวมจำนวน 123 คน ซึ่งหอสมุดแพทย์เชียงใหม่มีบุคลากรเข้าศึกษาวิธีทำกรรชนีวารสารมากที่สุด¹

สรุป ปัญหาการจัดทำกรรชนีวารสารของหอสมุดโรงเรียนแพทย์ 5 แห่ง

1. อาคารสถานที่

หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดกรมแพทยทหารบกมีปัญหามากด้านอาคารสถานที่ คือ หอสมุดไม่มีสถานที่เป็นส่วนโดยเฉพาะและสถานที่ไม่สะดวกต่อการให้บริการกรรชนีวารสาร (ตารางที่ 23)

2. ทรัพยากร

หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดกรมแพทยทหารบกมีปัญหามากที่โต๊ะและเก้าอี้ไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ใช้บริการที่ หอสมุดแพทย์สงขลาประสบปัญหามากเกือบทุกด้าน (ตารางที่ 24)

3. นโยบายผู้บริหารและปฏิบัติการของบุคลากร

3.1 หอสมุดกรมแพทยทหารบกและหอสมุดแพทย์เชียงใหม่ มีปัญหาน้อยเกี่ยวกับนโยบายผู้บริหาร ส่วนอีก 3 แห่งไม่ตอบ

3.2 หอสมุดแพทย์จุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดแพทย์สงขลามีปัญหาเกี่ยวกับปฏิบัติการของบุคลากร (ตารางที่ 25)

¹ จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์บรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรชนี

3.3 บรรณารักษ์ปฏิบัติงานนครชนีวารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์สงขลา (ตารางที่ 25)

3.4 บรรณารักษ์ขาดความรู้พื้นฐานในสาขาแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬาและห้องสมุดแพทย์สงขลา (ตารางที่ 25)

3.5 เจ้าหน้าที่พิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอ เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลา (ตารางที่ 25)

4. การเงิน

4.1 ห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลาเป็นปัญหามากในการเบิกจ่ายเงินล่าช้า (ตารางที่ 26)

4.2 ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลาที่มีปัญหาที่บรรณารักษ์ไม่ทราบเงินงบประมาณที่แน่นอน ห้องสมุดได้รับเงินงบประมาณน้อยมาก แต่ละปีงบประมาณของห้องสมุดอยู่ในอัตราคงที่หรือเพิ่มขึ้นน้อย (ตารางที่ 26)

5. วารสาร

5.1 การจัดหาวารสาร (ตารางที่ 27)

5.1.1 วารสารฉบับย้อนหลังที่ไม่ครบทำให้เขียนเล่มไม่ได้ เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่ ห้องสมุดแพทย์สงขลาและห้องสมุดกรมแพทย์ทหารบก

5.1.2 วารสารออกไม่ตรงตามกำหนด เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลา

5.2 การบอกรับวารสาร (ตารางที่ 27)

วารสารไม่ส่งตามกำหนดและได้รับไม่ครบทุกรายการ ทวงถามและยังไม่ส่งมาให้ วารสารหยุดพิมพ์โดยไม่แจ้งให้ห้องสมุดทราบเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์สงขลา

5.3 การแลกเปลี่ยนวารสาร (ตารางที่ 27)

วารสารไม่ส่งตามกำหนดและวารสารไม่ส่งมาเลย ไม่ได้รับวารสารครบทุกรายการ วารสารหยุดพิมพ์โดยไม่แจ้งให้ห้องสมุดทราบเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลา

5.4 การรับบริจาควารสาร (ตารางที่ 27)

วารสารไม่ส่งตามกำหนด เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่และห้องสมุดแพทย์สงขลา ส่วนการหยุดบริจาควารสารทางสำนักพิมพ์ไม่แจ้งให้ห้องสมุดทราบถือเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่

6. การจัดทำครรชนีวารสาร (ตารางที่ 28)

6.1 ไม่มีการจัดทำคู่มือการทำครรชนีวารสารให้เป็นมาตรฐานเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่ ห้องสมุดแพทย์สงขลา และห้องสมุดกรมแพทยทหารบก

6.2 หัวเรื่องภาษาไทยมีไม่เพียงพอ เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา ห้องสมุดแพทย์สงขลาและห้องสมุดกรมแพทยทหารบก

6.3 การแปลหัวเรื่องจากศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬาและห้องสมุดแพทย์สงขลา

6.4 การถอดตัวอักษร เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬา

6.5 ความล่าช้าในการพิมพ์บัตรเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬาและห้องสมุดแพทย์สงขลา

6.6 ความล่าช้าในการเรียงบัตรครรชนีเข้าตู้บัตรรายการ เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์สงขลา

6.7 การเรียงบัตรครรชนีผิดเป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์สงขลา

6.8 ไม่มีคู่มือตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรม เป็นปัญหามากของห้องสมุดแพทย์จุฬาและห้องสมุดแพทย์สงขลา

7. บริการบรรณานุกรม (ตารางที่ 29)

- 7.1 ผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้บรรณานุกรมและให้บริการหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือตลอดเวลา เป็นปัญหามากของหอสมุดแพทยจุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่ และหอสมุดแพทย์สงขลา
- 7.2 การขาดการประชาสัมพันธ์ เป็นปัญหามากของหอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดกรมแพทย์ทหารบก
- 7.3 หัวเรื่องภาษาไทยไม่ได้มาตรฐาน บรรณารักษ์ให้หัวเรื่องผิดทำให้หาหัวเรื่องที่ต้องการไม่ได้ เป็นปัญหามากของหอสมุดแพทยจุฬา
- 7.4 ผู้ใช้ไม่รักษาบรรณานุกรมที่ยืมไปจากหอสมุด ทำบรรณานุกรมหาย เป็นปัญหามากของผู้ใช้หอสมุดแพทย์เชียงใหม่
- 7.5 การให้ยืมบรรณานุกรมจำนวนจำกัดเป็นปัญหามากของผู้ใช้หอสมุดแพทย์เชียงใหม่

8. ความร่วมมือ (ตารางที่ 30)

- 8.1 ยังไม่มีโครงการร่วมมือจัดทำบรรณานุกรมภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องของหอสมุดโรงเรียนแพทย์ 3 แห่ง
- 8.2 ยังไม่มีหอสมุดโรงเรียนแพทย์ทำหน้าที่เป็นหอสมุดกลางประสานงานบรรณานุกรม
- 8.3 ยังไม่มีโครงการร่วมมือจัดทำบรรณานุกรมภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง และยังไม่มีหอสมุดโรงเรียนแพทย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานกลางเพื่อประสานงานในคานบรรณานุกรมภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นปัญหามากของหอสมุด 3 แห่ง คือ หอสมุดกรมแพทย์ทหารบก หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดแพทย์สงขลา

ห้องสมุดแพทย์สงขลามีปัญหามากที่สุด เรื่องความร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือ
ห้องสมุดกรมแพทยทหารบก ส่วนห้องสมุดแพทย์เชียงใหม่มีปัญหาน้อยที่สุด

ห้องสมุดแพทย์จุฬามีปัญหาน้อยเพียงขอเคี้ยว

ห้องสมุดศิริราชไม่มีปัญหาทุกข้อ

จากแบบสอบถามที่ห้องสมุดบางแห่งไม่ตอบ ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่าห้องสมุดนั้น
ไม่มีปัญหา

อภิปรายผล

ผลการศึกษารูปผลจากแบบสอบถามที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ห้องสมุดทุกแห่ง
ประสบปัญหาหลายด้านมากน้อยต่างกันไป จากการวิเคราะห์ทำให้สามารถอภิปรายในหัวข้อ
สำคัญดังนี้

ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์: ห้องสมุดบางแห่งมีสถานที่ไม่เพียงพอ คือห้องเก็บ
วารสารเข็มเล่มรวมอยู่ในห้องบรรณารักษ์ ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าใช้บริการนอกเวลา
ราชการได้ สถานที่คับแคบ ไม่สะดวกแก่ผู้มาค้นบัตรครรชช. และไม่มีเนื้อที่ทำงานเพียงพอ
สำหรับบุคลากรผู้จัดทำครรชช. ห้องสมุดบางแห่งตู้บัตรครรชช.วารสารอยู่ใกล้กับที่ทำงานผู้จัดทำ
ครรชช. ทำให้ผู้ใช้เข้าถึงไม่สะดวก โต๊ะที่นั่งอ่านหนังสือและวารสารรวมอยู่ในห้อง
เดียวกันซึ่งกว้างไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการซึ่งมีทั้งบุคคลภายในสถาบันและบุคคลภายนอก
จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ไม่สอดคล้องกับผู้ใช้บริการ หรือจำนวนโต๊ะทำงาน บรรณารักษ์ ตู้บัตร
ครรชช.วารสาร ตู้ Kardex รถเข็นมีจำนวนไม่เพียงพอ ห้องสมุดบางแห่งเรียงบัตร
ครรชช.วารสารร่วมกับบัตรรายการหนังสือซึ่งตู้บัตรอยู่ในห้องอ่านหนังสือชั้นล่าง ส่วนวารสาร
ฉบับปัจจุบันอยู่ชั้น 2 วารสารฉบับย้อนหลังอยู่ชั้น 3 โดยเฉพาะอย่างยิ่งตู้ Kardex
ตั้งอยู่ในห้องเจ้าหน้าที่พิมพ์บัตรครรชช.ชั้น 2 ซึ่งไม่สะดวกแก่ผู้ใช้บริการครรชช.วารสารจึงมีผู้
ใช้บริการน้อย เป็นต้น

นโยบายผู้บริหาร: ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ 2 แห่งเท่านั้นที่ผู้บริหารระดับรองคณบดีฝ่ายวิชาการหรือรองคณบดีฝ่ายการศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นอกนั้นห้องสมุดขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุดซึ่งทำให้บรรณารักษ์มีความสะดวกในการทำงานพอสมควร เป็นที่น่าสังเกตว่า นโยบายเกี่ยวกับการให้บริการบรรณารักษาราชการทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องในห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทั้ง 5 แห่งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างดียิ่งในด้านให้ความสนใจห้องสมุด รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ แต่จากการสัมภาษณ์และประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ได้พบว่าห้องสมุดน่าจะขึ้นตรงต่อคณบดีหรือผู้บริหารสูงสุดของสถาบันนั้น ๆ เพราะจะเป็นการเอื้อต่อความคล่องตัวในการทำงานของบรรณารักษ์ ส่วนงานด้านเฉพาะการจัดทำและบริการบรรณารักษาราชการภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องควรขึ้นตรงต่อหัวหน้าบรรณารักษ์

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับปฏิบัติการของบุคลากรด้านบรรณารักษารับนั้น ปรากฏว่าบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอกับงาน คือ ยังมีจำนวนน้อยในแต่ละแห่งและต้องทำงานอื่นที่ไม่ใช่บรรณารักษ์ด้วย แม้ห้องสมุดที่ดีว่าการทำบรรณารักษารับเป็นงานหลัก ก็ยังมีผู้รับผิดชอบงานด้านนี้เพียง 2 คน จึงปรากฏว่ามีการเสนอแนะขอกำลังบุคลากรเพิ่มจากทุกแห่ง นอกเหนือปัญหาที่ปรากฏก็คือ บรรณารักษ์ขาดความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาแพทย์และที่เกี่ยวข้อง ทำให้เสียเวลาในการอ่านและวิเคราะห์หัวเรื่อง ทั้งนี้เพราะเท่าที่ปรากฏจากจำนวนบรรณารักษ์ทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ ยังไม่มีผู้ใดที่มีคุณวุฒิอื่นนอกเหนือจากทางสาขาสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์เลย ซึ่งน่าที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้จัดปัญหาด้านนี้ไปได้โดยบรรณารักษ์อาจขอความร่วมมือและประสานงานจากนักวิชาการสาขาแพทยศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษาแนะนำ หรือพยายามหาบุคลากรที่มีความรู้ในสาขานี้เป็นพื้นฐานเข้ามาปฏิบัติงานในห้องสมุด

การเงิน: ห้องสมุดบางแห่งมีปัญหาเรื่องบรรณารักษ์ไม่ทราบเงินงบประมาณที่แน่นอน ใ้ได้รับงบประมาณน้อย เช่น ค่าครุภัณฑ์ แต่ละปีเงินงบประมาณของห้องสมุดอยู่ในอัตราคงที่หรือเพิ่มน้อย การเบิกจ่ายเงินล่าช้า อาจเป็นเพราะสายการบริหารงานซึ่ง

ห้องสมุดบางแห่งไม่ขึ้นตรงต่อคณบดีหรือผู้บริหารสูงสุดของสถาบันโดยตรง การมีคณะกรรมการห้องสมุดหรือขึ้นต่อรองคณบดีทำให้การดำเนินงานมีหลายขั้นตอนในการเสนอเพื่อพิจารณาตั้งงบประมาณ การอนุมัติและการเบิกจ่ายเงินมีหลายขั้นตอนเช่นเดียวกัน จึงทำให้งานล่าช้า บรรณารักษ์ไม่มีสิทธิเด็ดขาดที่เสนอตรงต่อคณบดี บรรณารักษีย่อมทราบปัญหาและความต้องการด้านการเงิน การขยายงานและข้อเสนอแนะเพื่อการจัดทำและบริการบรรณารักษีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอขอโดยตรงดีกว่าบุคคลอื่นดังกล่าวทั้งในด้านบุคลากร สถานที่ วัสดุ วัสดุ วารสาร การจัดทำและบริการบรรณารักษีวารสารรวมทั้งความร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ว่าควรเพิ่มมากขึ้นเพียงใด เพราะบุคคลอื่นอาจไม่เข้าใจงานบรรณารักษีวารสารเพียงพอ จึงอาจไม่สามารถแก้ปัญหาให้ตรงจุด

วารสาร: ห้องสมุดทั้ง 5 แห่งมีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นวารสารรับบริจาคโดยรับจากสถาบันในสาขาวิชาแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง การจัดทำวารสารซึ่งบางรายการออกไม่ตรงตามกำหนดเป็นปัญหาของห้องสมุด 4 แห่งวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องบางรายการเป็นวารสารทางวิชาการวารสารเปลี่ยนบรรณาธิการ เปลี่ยนผู้จัดทำ ขาดเงินสนับสนุนในการจัดทำวารสาร วารสารทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นวารสารจัดทำโดยสถาบัน คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย สถาบันวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น การจัดทำวารสารบางรายการไม่ตรงตามกำหนด บางรายการล้มเลิกการผลิต วารสารที่จัดทำและพิมพ์เผยแพร่ใหม่ออกไม่สม่ำเสมอ ห้องสมุดบางแห่งมีปัญหาขาดคนจัดทำวารสารโดยการบอกรับและรับบริจาคอาจเป็นเพราะห้องสมุดรับบริจาคและแลกเปลี่ยนวารสารแทบทั้งหมด วารสารจึงได้รับไม่สม่ำเสมอ หรือสาเหตุเพราะห้องสมุดเพิ่งจัดตั้ง บรรณารักษ์มีจำนวนไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหลายคนต้องทำงานอื่นด้วยเช่นเดียวกัน และมีระเบียบการยืมและการควบคุมวารสารไม่รัดกุมจึงทำให้วารสารหาย

การจัดทำบรรณารักษีวารสาร: จากการสัมภาษณ์อย่างการลงรายการในบัตรรายการยังมีข้อแตกต่างบางอย่างในระหว่างห้องสมุดทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดดังกล่าวจัดทำบรรณารักษีวารสาร แตกต่างกันซึ่งบรรณารักษ์ของห้องสมุดแต่ละแห่งต่างฝ่ายต่างทำบรรณารักษี

วารสารสำหรับห้องสมุดของตนและไม่มีระบบเดียวกันในการจัดทำบรรณานุกรม กล่าวคือ การพิจารณาบทความจัดทำบรรณานุกรมและไม่จัดทำบรรณานุกรมเกี่ยวกับการคัดเลือกบทความ บทความ ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นของบุคลากรผู้เป็นที่รู้จักในวงการใควงการหนึ่ง สัมภาษณ์บุคคล รายการวิจัยและบทความย่อ รายงานประจำปี กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น รวมทั้งการลงรายการอ้างอิงบทความ ได้แก่ การลงรายการ บรรณานุกรม การลงชื่อผู้แต่ง จำนวนชื่อผู้แต่งรวม ชื่อบทความ การลงชื่อวารสาร ชื่อใคควารลงชื่อย่อหรือชื่อเต็ม ปีที่ ฉบับที่ เดือน จำนวนหน้า ห้องสมุดบางแห่งจัดให้มีแนวสืบค้นอยู่ด้านบน บางแห่งอยู่ด้านหลังบรรณานุกรมและบางแห่งไม่มีแนวสืบค้น การลงชื่อผู้แต่งบางแห่งทำบรรณานุกรมอย่างเดี่ยว บางแห่งจัดทำบรรณานุกรมเรื่องภาษาอังกฤษ การจัดทำบรรณานุกรมหรือบรรณานุกรมหัวเรื่องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรวบรวมบรรณานุกรมบรรณานุกรมวารสารของห้องสมุดแต่ละแห่ง

จากการสุ่มตัวอย่างหัวเรื่อง 50 คำจาก MeSH ของห้องสมุดแพทยอเมริกัน ห้องสมุดจำนวน 3 แห่งมีการแปลหัวเรื่องเป็นภาษาไทยซึ่งแปลหัวเรื่องเหมือนกันจำนวน 24 คำ คิดเป็นร้อยละ 44 และแปลต่างกันจำนวน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 50 (ตารางที่ 31) แสดงว่าห้องสมุดเหล่านั้นไม่มีหลักเกณฑ์ในการแปลหัวเรื่องที่เป็นมาตรฐานซึ่งนับว่าการขาดคู่มือการแปลหัวเรื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมีปัญหามาก ทั้งในการใช้หัวเรื่องใหญ่ หัวเรื่องย่อย การใช้คำ "การ" หรือ "ความ" การถอดตัวอักษร การทับศัพท์ การโยงหัวเรื่อง การเปลี่ยนคำให้ทันสมัยตาม MeSH หัวเรื่อง MeSH บางคำ มีการเปลี่ยนแปลง บางคำในบางปีไคยยกเลิก และมีการโยงหัวเรื่องที่เปลี่ยนกลับไปกลับมา บางคำ

ห้องสมุดบางแห่งมีปัญหามากในการให้หัวเรื่องภาษาไทย บรรณารักษ์ให้หัวเรื่องผิดหัวเรื่องไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผู้ใช้บริการบรรณานุกรมวารสารหาเรื่องที่ต้องการไม่พบ ศัพท์เทคนิคทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมากซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาทางสาขาเหล่านั้นจึงจะเข้าใจลึกซึ้ง บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมบางแห่งมีวุฒิปริญญาตรี เอกบรรณารักษศาสตร์ ปริญญาโทสาขามรรณารักษศาสตร์จากในประเทศหรือต่างประเทศ

เป็นผู้วิเคราะห์หัวเรื่อง ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานบรรณารักษศาสตร์ของ บรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 5 แห่งมีมากน้อยแตกต่างกัน การให้หัวเรื่องที่ถูกต้องทั้งหมด ย่อมจะเป็นไปไม่ได้ อีกประการหนึ่งการค้นคว้าวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีหัวเรื่อง MeSH ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้น การวิเคราะห์หัวเรื่องใหม่ ๆ จึงเป็นปัญหาของบรรณารักษ์ในห้องสมุดทุกแห่ง

หัวเรื่องมีความสำคัญมากในการจัดทำบรรณารักษศาสตร์ของห้องสมุดโรงเรียน แพทย์ Scott Adams กล่าวว่า หัวเรื่องเป็นเครื่องชี้ไปสู่ข่าวสารการจัดทำบรรณารักษศาสตร์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง¹ ดังนั้น บรรณารักษ์จึงวิเคราะห์หัวเรื่องจากบทความที่จัดทำ บรรณารักษศาสตร์อย่างรอบคอบ รวมทั้งการให้หัวเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งห้อง สมุดทุกแห่งอาศัยหัวเรื่องทางการแพทย์ของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันเป็นหลัก จึงนับว่า เป็นวิธีที่ถูกต้อง แต่ก็ยังมีปัญหาดังกล่าวมาแล้วในหมวกก่อน การแปลหัวเรื่องของห้องสมุด แต่ละแห่งมีเหมือนกันและแตกต่างกัน ทำให้ผู้ใช้ประสบปัญหาเมื่อต้องไปใช้บริการที่ห้องสมุด อื่น ๆ ซึ่งมีระบบไม่เหมือนกัน บางแห่งให้หัวเรื่อง 2 ภาษาเพื่อให้สะดวกแก่ผู้ใช้ที่มีความ รู้หลายระดับ ซึ่งห้องสมุดทุกแห่งขาดคู่มือการให้หัวเรื่องที่มีมาตรฐานและใช้ระบบเดียวกัน

บรรณารักษ์ห้องสมุดทุกแห่งมีความสามารถในการจัดทำบรรณารักษศาสตร์แตกต่างกัน การจัดทำบรรณารักษศาสตร์จะรวดเร็วและถูกต้องก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ได้แก่ หลักเกณฑ์ การให้หัวเรื่อง หลักเกณฑ์การทำบัตรบรรณารักษศาสตร์ ทักษะความรู้ของศัพท์ทางการแพทย์และสาขา ที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์และระยะเวลาในการจัดทำบรรณารักษศาสตร์ซึ่งห้องสมุดที่จัดทำบรรณารักษศาสตร์ นานที่สุด คือ ก่อน พ.ศ. 2500 ระยะเวลาประมาณ 25 ปี ห้องสมุดที่จัดทำบรรณารักษศาสตร์นานรองลง มาคือ พ.ศ. 2507 ระยะเวลา 18 ปี และห้องสมุดที่จัดทำบรรณารักษศาสตร์ล่าสุดใน พ.ศ. 2522 คือประมาณ 4 ปีที่ผ่านมา ความล่าช้าในการพิมพ์บัตรบรรณารักษศาสตร์ของห้องสมุดบางแห่งเพราะ

¹ Scott Adams, "The Way of the Innovators: Note Towards a Prehistory of MEDLARS," p. 528.

ขาดเจ้าหน้าที่พิมพ์บัตรครรชนีอย่างเพียงพอ บางแห่งล่าช้ามาก ห้องสมุดบางแห่งที่จัดทำบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่องและบัตรหัวเรื่องทั้ง 2 ภาษา เรียงบัตรครรชนีวารสารรวมกับบัตรรายการหนังสือ บางแห่งเรียงบัตรกฤตภาค (Clipping) รวมกับบัตรหัวเรื่องทำให้ผู้ใช้บริการค้นหาบัตรครรชนีไม่สะดวก และผู้จัดทำครรชนี เรียงบัตรไม่ทันหรือบัตรครรชนียังค้างพิมพ์เป็นเวลานานไม่ทันสมัย ก็ก่อให้เกิดปัญหาเช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น บริการครรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องยังไม่มีมาตรฐานเดียวกัน เพราะมีบริการจำนวนน้อยอยู่ เพราะมีปัญหาในการจัดทำและด้านความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ด้วยกัน

การให้บริการครรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง:

การจัดทำบัตรครรชนีวารสารยังไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งผู้ให้บริการครรชนีวารสารขาดความรู้ในการใช้บัตรครรชนีต้องให้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือตลอดเวลา เพราะห้องสมุดบางแห่งไม่แจกคู่มือการใช้ห้องสมุด ไม่มีคำอธิบายการใช้บัตรครรชนีที่ตู้บัตรรายการหรือสอนที่ตู้บัตรรายการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้มากเพราะผู้ใช้บัตรครรชนีไม่เข้าใจการค้นบัตรครรชนี บัตรรายการได้รับการจัดเรียงผิดที่ บัตรพิมพ์ไม่เสร็จหรือยังพิมพ์ค้างมาก ห้องสมุดบางแห่งไม่มีป้ายชี้แหล่งเก็บวารสารฉบับปลีกหรือฉบับเย็บเล่มที่ผู้ใช้จะเดินไปหยิบได้สะดวกและไม่เสียเวลา ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดบรรณานุกรมครรชนีวารสารของบทความที่จัดทำครรชนี เช่น ออกเป็นรายปี ราย 2 ปี ราย 5 ปี หรือย้อนหลังในการจัดทำครรชนีตั้งแต่ต้นทางไว้ที่ตู้บัตรครรชนีซึ่งยังไม่มีการจัดพิมพ์

นอกจากนี้ ห้องสมุด 1 แห่งไม่จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดซึ่งกล่าวถึงบริการของห้องสมุด การแบ่งแผนกของห้องสมุด งานวารสาร ระยะเวลาเปิดบริการของห้องสมุด การจัดทำบรรณสารวารสารใหม่ รายชื่อวารสารของห้องสมุดและรายชื่อวารสารของห้องสมุดทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง และบรรณานุกรมครรชนีและระเบียบการใช้ห้องสมุดทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องซึ่งนับเป็นคู่มือสำคัญ สถานที่ตั้งตู้บัตรครรชนีวารสารของห้องสมุดบางแห่งไม่ได้ตั้งใกล้ชั้นวางวารสาร ห้องสมุดบางแห่งขาดบริการพิเศษได้แก่ ทำป้ายชี้

แหล่งเก็บวารสารที่อำนวยความสะดวกในการใช้วารสาร ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อให้สามารถจัดบริการครชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด: ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ เพื่อช่วยในการจัดทำครชนีวารสารทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องยังมีน้อย ได้แก่ การรวบรวมรายชื่อวารสาร การแบ่งวารสารกันจัดทำครชนี เพื่อจัดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองแรงงานเพื่อประหยัดเวลาและเงินงบประมาณ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการจัดทำบัตรครชนีวารสาร การพิจารณาหัวเรื่องในบัญชีหัวเรื่อง (Authority File) ของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทั้ง 5 แห่ง หัวเรื่องใหม่ที่มีปัญหาในการให้หัวเรื่องซึ่งเป็นหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการประสานงานร่วมกัน การรวบรวมหัวเรื่องทั้ง 2 ภาษาและการปรับปรุงหัวเรื่อง การรวบรวมครชนีบรรณานุกรมของบทความในวารสารทางการแพทย์ และสาขาที่เกี่ยวข้องโดยออกเป็นระยะ ๆ และรวมเล่มรายปีและย้อนหลังตั้งแต่มีการจัดทำครชนี ถ้าการจัดทำบัตรครชนีวารสารมีมาตรฐาน การรวบรวมครชนีบรรณานุกรมคงจะไม่ยากในการวางแผนแผนสหบัตรครชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นรูปเล่ม และการแลกเปลี่ยนบัตรครชนีวารสารที่พิมพ์ใหม่ของห้องสมุดเป็นรายเดือน เพื่อให้บริการในห้องสมุดแห่งที่ไม่มี เพราะไม่มีสำนักงานประสานงานกลางครชนีวารสารเพื่อให้บริการดำเนินไปด้วยดี

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย:

ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ระดับดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร:

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรขึ้นตรงต่อคณบดี ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่

ห้องสมุดมหิตล ซึ่งประกอบด้วยกองห้องสมุด คณะและสถาบันต่าง ๆ การบริหารงานของห้องสมุดควรขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุดของสถาบัน กล่าวคือ กองห้องสมุดขึ้นตรงต่ออธิการบดี และห้องสมุดคณะและห้องสมุดสถาบันต่าง ๆ ควรขึ้นตรงต่อคณบดีของคณะหรือผู้อำนวยการสถาบันของแต่ละแห่ง ส่วนการจัดทำครรชนและบริการครรชนวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องของห้องสมุดแต่ละแห่งควรขึ้นกับหัวหน้าบรรณารักษ์ของห้องสมุดนั้น ๆ และการจัดทำและบริการครรชนวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องของห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิตลอันประกอบด้วย กองห้องสมุด ห้องสมุดคณะและห้องสมุดสถาบันต่าง ๆ ควรขึ้นกับคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิตลซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าบรรณารักษ์ของห้องสมุดแต่ละแห่ง เพื่อทราบงานด้านนี้และร่วมมือกัน เพื่อความคล่องตัวในการจัดทำครรชนและบริการครรชนวารสาร บรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนวารสารควรมีวุฒิปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์ โดยด้ารับบุคลากรใหม่ ควรให้มีพื้นความรู้ทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องบ้าง เพื่อเสริมงานครรชนวารสารให้ดีขึ้นไปอีก และให้มีความรู้วิชาชีบบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้ปฏิบัติงานวารสารด้วยและให้บริการ

สถานที่และครุภัณฑ์: ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านสถานที่และครุภัณฑ์ตามคำขอเสนอแนะของหัวหน้าบรรณารักษ์ให้มีความเหมาะสมและจำนวนเพียงพอในการจัดทำและบริการครรชนวารสารอย่างมีประสิทธิภาพ

การเงิน: คณบดีหรือผู้บริหารสูงสุดของสถาบันควรให้หัวหน้าบรรณารักษ์ทราบเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่องานห้องสมุดสำหรับแต่ละปี และการพิจารณางบประมาณของปีใหม่ควรให้มีอัตราเพิ่มตามความต้องการและโครงการกิจกรรมที่หัวหน้าบรรณารักษ์เสนอเพื่อการขยายงานและความร่วมมือกับห้องสมุดอื่น สำหรับการส่งจ่ายและอนุมัติทางการเงินควรให้ส่งโดยตรงถึงหัวหน้าบรรณารักษ์

ขอเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

วารสาร: บรรณารักษ์ควรติดตามทวงถามวารสารที่ไม่มาปีละ 4 ครั้ง และแลกเปลี่ยนวารสารที่ไม่ครบกับห้องสมุดอื่น และควรมีเงินบอกรับวารสารอย่างเพียงพอ ตรวจสอบ

สอบวารสารทางวิชาการทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องที่จัดพิมพ์ใหม่เพื่อจัดทำบรรณานุกรม โดยสอบถามจากห้องสมุดประเภทเดียวกัน ห้องสมุดที่จัดทำบรรณานุกรมวารสารชื่อใดควรมีวารสารชื่อนั้นจำนวน 2 ชุดสำหรับเก็บไว้อ่างอิง 1 ชุดและให้อืม 1 ชุด และควรจัดทำวารสารทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด

การจัดทำบรรณานุกรมวารสาร: ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทุกแห่งควรจัดทำบรรณานุกรมวารสารโดยใช้ระบบเดียวกัน คือ มีคู่มือจัดทำบรรณานุกรมวารสาร การพิจารณาบทความจัดทำบรรณานุกรม ได้แก่ บทความ บทความ บทความ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นของบุคคลที่เป็นที่รู้จักดีในวงการใดวงการหนึ่ง สัมภาษณ์บุคคล รายงานการวิจัยและบทความ รายงานประจำปี กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น รวมทั้งการอ้างอิงบทความของบรรณานุกรมแนวสืบค้นควรอยู่ตามหน้าของบรรณานุกรมที่จัดทำจำนวนผู้แต่งเพื่อทำบัตรโยง ทำบัตรโยงหัวเรื่อง บรรณานุกรมที่มีทั้งผู้แต่ง ผู้แต่งร่วม บัตรชื่อเรื่องภาษาไทย บัตรชื่อเรื่องภาษาอังกฤษและบัตรหัวเรื่องทั้ง 2 ภาษา ควรกำหนดคู่มือการให้หัวเรื่องโดยใช้ MeSH ของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันเป็นหลัก หนังสือที่ใช้แปลศัพท์ ได้แก่ Dictionary of Medical Syndromes; Dorland's Illustrated Medical Dictionary; Illustrated Dictionary; ศัพท์แพทย์ที่จัดพิมพ์ในวารสารชื่อ "สารศิริราช"; พจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษไทยของแพรวพริษา; พจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน; พจนานุกรมศัพท์แพทย์ ไทย-อังกฤษ โดย กาญจนา โสภโณคร เป็นต้น นอกจากนี้มีการแปลคำนามที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ เมื่อแปลแล้วกลับคำโดยใช้หัวเรื่องหลักตามค้ายเครื่องหมายจุลภาคขึ้น เป็นต้น หัวเรื่องที่แปลจาก MeSH ของหอสมุดแพทย์จุฬา หอสมุดแพทย์เชียงใหม่และหอสมุดแพทย์สงขลา ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ใช้หัวเรื่องเหมือนกัน โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การถอดตัวอักษร คำนามเกี่ยวกับตัวอักษร คำแปลที่ใช้กันแพร่หลาย เป็นต้น การวิเคราะห์หัวเรื่อง แกะไขหัวเรื่องให้ทันสมัย และเป็นมาตรฐานให้หัวเรื่องทั้ง 2 ภาษา ควรเขียนคู่มือในการทำงาน การจัดทำบรรณานุกรมนี้ให้เป็นแบบฟอร์มเดียวกัน คือ บรรณานุกรมที่มีแนวสืบค้น โดยทำบัตรผู้แต่งรวม

ทุกคน บัตรหัวเรื่องภาษาอังกฤษ บัตรหัวเรื่องภาษาไทยและบัตรชื่อเรื่อง และใช้เครื่องปั๊มบัตร (Mini-Graph Stencil) และห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ส่งบัตรร่างครรชนีวารสารให้ห้องสมุดสำนักงานกลางที่จัดทำ เพื่ออัดสำเนาบัตรครรชนีวารสารชุดส่งไปให้ห้องสมุดสมาชิกภายใน 2 สัปดาห์ และห้องสมุดควรวางกฎเกณฑ์การทำบัตรครรชนีวารสารเหมือนที่ทุกแห่ง

การให้บริการครรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง:

ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทุกแห่งควรมีบริการครรชนีวารสารอย่างได้มาตรฐาน กล่าวคือ ตู้บัตรครรชนีวารสารควรแยกจากตู้บัตรรายการหนังสือโดยแยกเรียงบัตรครรชนีวารสารตามประเภทของบัตร

ตู้บัตรครรชนีวารสารควรอยู่ในห้องอ่านวารสาร ใกล้กับวางวารสารที่ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ง่ายหรือใกล้ตู้บัตรรายการหนังสือ

ตู้ Kardex ชั้นจัดนิทรรศการวารสารล่าสุด ชั้นวางวารสารฉบับปัจจุบันและย้อนหลังมือข้างเพียงพอกับสิ่งพิมพ์ และเตรียมจัดหาไว้ล่วงหน้าสำหรับวางวารสารที่เพิ่มขึ้น

หน่วยงานที่มีส่วนให้บริการครรชนีวารสารควรเป็นหน่วยบริการรับ-จ่ายหรือบริการฝ่ายวารสารหรือบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งคำนี้ถึงงานในห้องสมุดและของแต่ละแห่งซึ่งรับผิดชอบเต็มที่ การทำบัตรครรชนีวารสารเป็นรายบุคคลและสอนเป็นกลุ่มควรสอนในห้องเรียนหรือปฐมนิเทศนักศึกษาตามปีการศึกษาซึ่งบรรณารักษ์เป็นผู้สอน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์สอนการใช้บัตรครรชนีโดยนำใส่ศัพท์บัญญัติประกอบการสอน นอกจากนี้ควรแจกคู่มือการใช้ห้องสมุด มีภาพประกอบจัดให้ความสะดวกพิเศษโดยจัดคำบรรยายไว้ที่ตู้บัตรรายการมีป้ายชี้แหล่งเก็บวารสาร มีรายชื่อวารสารตามลำดับอักษร มีบริการยืมวารสารและถ่ายเอกสาร

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด: ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทุกแห่งควรมีความร่วมมือกันอย่างค้ำระหว่างบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และระหว่างห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ด้วยกันเอง

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้นและระยะยาว
ดังนี้

ระยะสั้น

ก. วารสาร: ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ควรร่วมมือกันรวบรวมวารสาร
ภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายชื่อวารสารเป็นภาษาไทยและ
ภาษาอังกฤษ สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่ ฉบับที่ วันเดือนปี วาระการออก
จำนวนฉบับต่อปี จำนวนหน้า เลขประจำวารสาร และครรชน ชื่อวารสารท้ายเล่ม
เป็นภาษาอังกฤษเพื่อนำไปสู่การจัดทำรายชื่อวารสารทางการแพทย์ในประเทศไทย
(Directory of Medical Periodicals in Thailand) และสำรวจ
วารสารดังกล่าวทุกปีหรือทุก 2 ปี และจัดทำสัปดาห์วารสารในห้องสมุดของตนและร่วม
โครงการสัปดาห์วารสารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (Union List of
Serials in University Libraries in Thailand) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์
โปรแกรม CDS/ISIS** ซึ่งเป็นการรับช่วงจากโครงการสัปดาห์วารสารใน
ประเทศไทย (Union List of Serials in Thailand) ต่อจากสถาบันเทค-
โนโลยีแห่งเอเชียที่ได้จัดทำไว้

* CDS = Computerized Documentation System

** ISIS = Integrated Set of Information System

วิภา โภยสุขโช. หัวหน้างานเทคนิค รักษาการแทนผู้อำนวยการ กองห้องสมุด
มหาวิทยาลัยมหิดล. จดหมาย เรื่อง ขอความร่วมมือเกี่ยวกับข้อมูลวารสารในห้องสมุด
มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะเวชศาสตร์เขตรอน มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ 17/2515 1 มีนาคม 2525.

ข. การจัดทำดัชนี: หอสมุดทุกแห่งควรแบ่งกันจัดทำดัชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง และควรประชาสัมพันธ์การจัดทำดัชนีวารสารในข่าวสารของคณะ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยของตน

ค. บรรณานุกรม: หอสมุดทุกแห่งควรรวบรวมดัชนีบรรณานุกรมวารสารดังกล่าวที่หอสมุดจัดทำเป็นรายเดือน รายปีและราย 5 ปี เป็นที่ยืนยันที่ขณะนี้หอสมุดศิริราชได้จัดทำดัชนีหัวเรื่องวารสารภาษาไทยทางการแพทย์โดยจัดพิมพ์ภาคหนึ่ง ใน "ข่าวสารหอสมุด" โดยเริ่มพิมพ์ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2521¹ เป็นต้นมา ซึ่งรวบรวมเป็นเล่มโดยแบ่งออกเป็น 2 ภาค ได้แก่ ภาคผู้แต่ง และภาคหัวเรื่อง มีรายชื่อวารสารแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคชื่อวารสารพร้อมชื่อย่อวารสาร และภาคชื่อย่อของวารสารพร้อมชื่อเต็มของวารสารและชื่อย่อของผู้จัดทำเพื่อประโยชน์แก่บรรณารักษ์ผู้จัดทำ บรรณารักษ์ผู้ให้บริการดัชนีวารสารและผู้ใช้ในการค้นหาวารสารที่ต้องการซึ่งใช้ชื่อย่อและชื่อเต็ม²

¹"ดัชนีหัวเรื่องวารสารภาษาไทย ประจำเดือน ม.ค. 2521," ข่าวสารหอสมุด 1 (มกราคม 2521): 30.

²Southeast Asian Medical Information Center. International Foundation of Japan. "Introduction," in BIBLIOMED-SM; a Comprehensive Bibliography of Medicine and Related Sciences in Singapore and Malaysia. Vol.1: Author. Compiled and edited by George C.H. Ee. (Tokyo: SEAMIC, 1976), p. ix.

ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ควรแบ่งกันทำบรรณานุกรมบทความจากวารสารทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทั้ง 5 แห่ง และนำมาจัดทำครรชนตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 จนถึงปี พ.ศ. 2525 โดยจัดทำทั้งกล่าวข้างต้นในทำนองเดียวกับที่อดีตบรรณารักษะห้องสมุดแพทย์ University of Malaya ในสิงคโปร์ และกรุงกัวลาลัมเปอร์ คือ George C.H. Ee เป็นผู้รวบรวมและบรรณาธิการ ได้รวบรวมบรรณานุกรมบทความในวารสารต่างประเทศ หนังสือและวิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องของบุคคลในสาธารณรัฐสิงคโปร์และสหพันธมาเลเซียซึ่งได้พิมพ์ลงในวารสารต่างประเทศทั่วโลก รวมทั้งรายงานการประชุม การสัมมนา วิทยานิพนธ์ทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการครรชนวารสารทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องย้อนหลังเป็นอันมาก

ง. บรรณารักษะห้องสมุดโรงเรียนแพทย์แห่งใดแห่งหนึ่งควรรวบรวมศัพท์แพทย์ที่เคยลงพิมพ์ในวารสาร ชื่อสารศิริราชและจัดพิมพ์เป็นเล่มเพื่อออกเผยแพร่

ระยะยาว

ก. บุคลากร: บรรณารักษะผู้จัดทำครรชนควรเป็นบุคลากรที่มีพื้นฐานทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องบ้างเพื่อจัดทำสาระสังเขปของวารสารฉบับปัจจุบันและค้นหาบทความให้แก่ผู้ใช้บริการครรชนวารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเตรียมบุคลากรที่มีพื้นฐานทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องและภาษาศาสตร์จัดทำสาระสังเขปฉบับปัจจุบันและค้นหาบทความให้แก่ประเทศต่าง ๆ เพราะการทำครรชนวารสาร ผู้จัดทำควรมีความสามารถเข้าใจในสาขาวิชาเฉพาะจึงจะสามารถจัดทำครรชนที่สมบูรณ์และถูกต้องได้

ข. สาระสังเขป: ห้องสมุดควรจัดทำสาระสังเขปบทความวารสารทางวิชาการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องที่พิมพ์ภายในประเทศ ควรมีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อสะดวกในการให้ชาวต่างประเทศได้มีโอกาสทราบข้อมูลทางการแพทย์ของประเทศไทยบ้างซึ่งขณะนี้โครงการร่วมมือจัดทำครรชนวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่

เกี่ยวข้องกับ มีระบบการดึงข้อมูลวรรณกรรมทางการแพทย์จากวารสารร่วมกับต่างประเทศ เช่น ศูนย์ซีเมค ประเทศญี่ปุ่น องค์การอนามัยโลก และหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกา

ก. การรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง: บรรณารักษ์หอสมุดโรงเรียน แพทย์ควรมีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในประเทศและต่างประเทศ เช่น มีโครงการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง (Subject Bibliography) จากวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹ เป็นการเผยแพร่งานวิจัยให้ประเทศต่าง ๆ ทราบ เช่น โรคต่าง ๆ การวินิจฉัย การรักษา การป้องกัน และโครงการร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น

ง. จัดตั้งศูนย์รวบรวมบทความเฉพาะเรื่องจากวารสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยโดยนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาจัดทำและให้บริการ จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยโดยนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาจัดทำและให้บริการ จัดพิมพ์เผยแพร่ในรูปบรรณานุกรม โดยขอความร่วมมือและประสานงานกับหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกา เป็นระยะเวลาครั้งละ 5 ปี เหมือนกับศูนย์ซีเมคซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกา ได้ออกบรรณานุกรมครุฑวารสาร เช่น SEAMIC Information on Current Literature M (No.1) Malaria²

เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่บทความทางการแพทย์ที่จัดทำทั้งในประเทศและต่างประเทศ

¹Uthai Dhutiyabhodhi, "Interlibrary Loan Activities in Thailand," in Medical and Health Libraries in Southeast Asia, ed. Takeo Urata (Tokyo: SEAMIC, 1977), pp. 131-135.

²Southeast Asian Medical Information Center. International Medical Foundation of Japan. SEAMIC Information Retrieval on Current Literature Series M (No.1) Malaria SEAMIC-IR No. 21. December 1981. Based on the U.S. National Library of Medicine's MEDLARS data files, in Cooperation with the Japan Information Center of Science and Technology (JICST). (Tokyo: SEAMIC, 1981).

องค์การอนามัยโลกได้สำรวจห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแนะนำว่า ควรมีการรวบรวมบัตรรายการที่มีในห้องสมุดแพทย์ในทุกประเทศ ควรจัดตั้งเครื่องไมโครฟิล์มและบุคลากรควรได้รับการฝึกหัดงานด้านนี้ให้ดีขึ้น¹ องค์การอนามัยโลก ได้เห็นความสำคัญของวาระกรรมทางการแพทย์จึงได้ให้ความช่วยเหลือแก่ห้องสมุดต่าง ๆ ในภานนี้ โดยเฉพาะเรื่องการค้นคว้าทางบรรณานุกรม และจัดตั้งห้องสมุดขององค์การอนามัยโลก (The Headquarter Library) ที่กรุงเจนีวา เป็นศูนย์กลางให้บริการห้องสมุดสาขาขององค์การที่จัดให้มีอยู่ในประเทศต่าง ๆ ประเทศไทยได้ติดต่อขอความช่วยเหลือทางด้านนี้โดยติดต่อไปยังห้องสมุดสาขาที่กรุงนิวเคลอ

ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทั้ง 5 แห่ง ควรมีการติดต่อร่วมมือกันเป็นอย่างดีและทำอย่างจริงจังในด้านการจัดทำและบริการบรรณานุกรม ทั้งนี้เพื่อเข้าไปสู่การจัดทำบรรณานุกรมและบริการบรรณานุกรมภายในประเทศและระดับประเทศเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธ์มาเลเซีย เป็นต้น และพิจารณาห้องสมุดแห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นศูนย์ประสานงานบรรณานุกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Dhir and Anand, "A Profile Health Science Libraries in Southeast Asia," pp. 290-293.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการจัดทำบรรณานุกรมวารสารภาษาไทยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องในหอสมุดโรงเรียนแพทย์ต่าง ๆ ในอีก 5 ปีข้างหน้าเพื่อเปรียบเทียบกันในด้านพัฒนาการ
2. ควรศึกษาหัวเรื่องทางการแพทย์ภาษาไทยจากผู้ใช้ว่าประสบปัญหาในการค้นหารวสารจากหัวเรื่องหรือไม่
3. ควรศึกษาหัวเรื่องทางการแพทย์ภาษาไทยที่แปลจาก MeSH ของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย